

**ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
ว่าด้วยการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2543
เพิ่มเติมฉบับที่ 6 (พ.ศ.2558)**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุง ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น กระทรวงสาธารณสุขจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2543" และฉบับเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2553)

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิก ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2537

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดอื่นที่มีบัญญัติไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

"การรักษาพยาบาล" หมายความว่า เงินที่หน่วยบริการเรียกเก็บในการรักษาพยาบาล ดังนี้

(1) ค่ายา ค่าเลือด และส่วนประกอบของเลือดหรือสารทดแทน ค่าน้ำยา หรืออาหารทางเส้นเลือด ค่ายาออกซิเจน และอื่นๆ ทำนองเดียวกัน ที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรค

(2) ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค รวมทั้งค่าซ่อมแซม

(3) ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจ ค่าวิเคราะห์โรค แต่ไม่รวมถึงค่าจ้างพยาบาลพิเศษ ค่าธรรมเนียมพิเศษ และค่าบริการอื่นทำนองเดียวกันที่มีลักษณะเป็นเงินตอบแทนพิเศษ

(4) ค่าตรวจสุขภาพประจำปีตามที่กระทรวงการคลังกำหนดให้เบิกได้ตามกฎหมายว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และให้หมายความรวมถึงค่าห้องและค่าอาหารตลอดเวลาที่เข้ารับการรักษาพยาบาล ยกเว้น ค่าอาหารพิเศษและค่าห้องพิเศษ

"หน่วยบริการ" หมายความว่า

(1) โรงพยาบาล สถานอนามัย หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นแต่ปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน

(2) หน่วยงานอื่นใดในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งดำเนินการเพื่อการสาธารณสุขที่เป็นสถานอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณประโยชน์

"การสาธารณสุข" หมายความว่า การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูสมรรถภาพ การรักษาพยาบาล การควบคุมป้องกันและกำจัดโรค การศึกษาวิจัยค้นคว้า การขึ้นสูตรและการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ การคุ้มครองผู้บริโภคทางด้านสาธารณสุข ตลอดจนการจัดมีกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

"บุคคลในครอบครัว" หมายความว่า

(1) บุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลตามระเบียบนี้ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นแล้ว

(2) คู่สมรสของผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลตามระเบียบนี้

(3) บิดาหรือมารดาของผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลตามระเบียบนี้

ข้อ 5. ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลมี 4 ประเภท ได้แก่ บุคคล และตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ 6, ข้อ 7, ข้อ 8, และข้อ 9.

ข้อ 6. ประเภท ก. ให้หน่วยบริการรักษาพยาบาล โดยไม่คิดมูลค่า แต่ถ้าอยู่ห้องพิเศษให้เรียกเก็บค่าห้องพิเศษ และค่าอาหารพิเศษเพียงร้อยละ 50 ของอัตราที่กำหนดไว้

ผู้มีสิทธิตามประเภท ก. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือรวมถึงบุคคลในครอบครัวด้วย ได้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญงานพระราชสงครามในทวีปยุโรป
- (2) ทหารและเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งไปร่วมรบกับสหประชาชาติ ณ ประเทศเกาหลี หรือไปทำการรบ ณ สาธารณรัฐเวียดนาม
- (3) อาสาสมัครมาลาเรียตามโครงการของกระทรวงสาธารณสุข
- (4) ช่างสุขภัณฑ์หมู่บ้านตามโครงการของกรมอนามัย
- (5) ผู้บริจาคเงิน ที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้กับกระทรวงสาธารณสุขซึ่งคำนวณเป็นเงินแล้วไม่น้อยกว่า 2,000,000 บาท (สองล้านบาทถ้วน)
- (6) ผู้บริหารโรงเรียนและครูของโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลามควบคู่กับวิชาสามัญหรือวิชาชีพในเขตจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช หนอง กระบี พังงา และภูเก็ต
- (7) กรรมการอิสลามประจำจังหวัด และกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

ผู้มีสิทธิตามประเภท ก. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือเฉพาะตัว ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญราชการชายแดน
- (2) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน
- (3) ทหารและเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับบาดเจ็บจากการปราบปรามผู้ก่อการร้าย
- (4) บุคคลผู้ได้รับบาดเจ็บจากการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำผิด
- (5) บุคคลผู้ถูกโจรทำร้ายร่างกาย
- (6) สมาชิกผู้บริจาคโลหิตของสภากาชาดไทย ซึ่งมีหนังสือรับรองจากสภากาชาดไทยว่าได้บริจาคโลหิตตั้งแต่ 24 ครั้งขึ้นไป
- (7) หมออาสาหมู่บ้านตามโครงการของกระทรวงกลาโหม
- (8) ผู้บริจาคเงินที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้กับกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งคำนวณเป็นเงิน แล้วไม่น้อยกว่า 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)
- (9) พระภิกษุ และสามเณร
- (10) อีหามัม คอเด็บ บิหลัน

ข้อ 7. ประเภท ข. ให้หน่วยบริการช่วยเหลือโดยเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาล เพียงร้อยละ 50 ของอัตราที่กำหนดไว้ แต่ถ้าอยู่ห้องพิเศษให้เรียกเก็บค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษเพียงร้อยละ 50 ของอัตราที่กำหนดไว้

ผู้มีสิทธิตามประเภท ข. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือเฉพาะตัว ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) สมาชิกผู้บริจาคโลหิตของสภากาชาดไทย ซึ่งมีหนังสือรับรองจากสภากาชาดไทยว่าได้บริจาคโลหิตตั้งแต่ 18 ครั้งขึ้นไป
- (2) อาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

ข้อ 8. ประเภท ค. ให้หน่วยบริการช่วยเหลือเฉพาะค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ โดยให้เรียกเก็บตามอัตราที่กำหนดไว้ แต่ต้องไม่เกินสิทธิอื่นพึงเบิกได้จากหน่วยงานต้นสังกัดก่อน ส่วนที่เกินสิทธิให้เรียกเก็บเพียงร้อยละ 50 สำหรับผู้ไม่มีสิทธิดังกล่าวให้หน่วยบริการช่วยเหลือโดยเรียกเก็บเพียงร้อยละ 50 ของอัตราที่กำหนดไว้

ผู้มีสิทธิตามประเภท ค. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือรวมถึงบุคคลในครอบครัวด้วย แก่ไขตามฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2558) ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) ข้าราชการประจำ
- (2) ข้าราชการบำนาญ
- (3) ลูกจ้างประจำ
- (4) พนักงานของรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- (5) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างขององค์การมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน
- (6) ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานสังกัดองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ

(7) สมาชิกวุฒิสภา	(8) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(9) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	(10) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
(11) สมาชิกสภาเทศบาล	(12) สมาชิกสภาเมืองพัทยา
(13) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	(14) สมาชิกสภาภาค
(15) สมาชิกเหล่าภาค	(16) พนักงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(17) พนักงานสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	(18) พนักงานองค์การเภสัชกรรม
(19) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	(20) กำนัน (21) ผู้ใหญ่บ้าน
(22) แพทย์ประจำตำบล	(23) สารวัตรกำนัน
(24) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	(25) พนักงานกระทรวงสาธารณสุข

ผู้มีสิทธิตามประเภท ค. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือเฉพาะตัว ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) สมาชิกผู้บริจาคโลหิตของสภากาชาดไทย ซึ่งมีหนังสือรับรองจากสภากาชาดไทย
- (2) สมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติซึ่งจัดตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสา

ป้องกันชาติ

ข้อ 8 ทวิ สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานมาแล้วตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ดีเด่น ระดับจังหวัด ระดับเขต ระดับภาคและระดับชาติ ให้หน่วยบริการยกเว้นค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ โดยให้เป็นสิทธิช่วยเหลือเฉพาะตัว

ข้อ 9. ประเภท ง. ให้หน่วยบริการช่วยเหลือเฉพาะค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ โดยให้ เรียกเก็บเพียงร้อยละ 75 ของอัตราที่กำหนดไว้

ผู้มีสิทธิตามประเภท ง. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือรวมถึงบุคคลในครอบครัวด้วย ได้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) สมาชิกครูสภา

ผู้มีสิทธิตามประเภท ง. ซึ่งได้รับความช่วยเหลือเฉพาะตัว ได้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) ลูกเสือชาวบ้าน

ข้อ 10. ผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ที่มาขอรับบริการบริการ ต้องแสดงบัตรประจำตัว และหรือหนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชาแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานต่อหน่วยบริการก่อนหรือในขณะขอเข้ารับบริการ

ข้อ 11. ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยบริการ ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้มีสิทธิได้รับช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลทุกประเภท สำหรับกรณีผู้ป่วยหรือผู้นำส่งผู้ป่วยที่ยังไม่อาจแสดงหลักฐานต่อเจ้าหน้าที่ได้ และมีความจำเป็นอันรีบด่วนที่จะต้องเข้ารับการรักษา ให้ผู้นั้นนำหลักฐานมาแสดงในวันรุ่งขึ้นหรือภายในเวลาอันเร็ววันได้

ข้อ 12. ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรที่จะให้มีการลดหย่อน หรือไม่เรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล และค่าบริการอื่นๆ จากผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ หรือจากบุคคลอื่นใด ให้ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหน่วยบริการพิจารณาอนุญาตเป็นการเฉพาะราย ทั้งนี้ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหน่วยบริการจะมอบหมายเป็นหนังสือให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้ โดยให้คำนึงถึงระดับตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่จะได้รับมอบหมาย เป็นสำคัญ

ข้อ 13. ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้และให้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมายเหตุ :- ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 227 ง ลงวันที่ 22 กันยายน 2558